

2005-05-25

PERSCOMMUNIQUÉ

Noname – Een nieuw kwartaalmodel voor België

NBB Working Paper No. 68 - Research Series

www.nbb.be

In deze paper wordt het nieuwe kwartaalmodel van de Nationale Bank van België voor de Belgische economie toegelicht. Dit model is ontwikkeld als een instrument voor het opstellen van projecties voor de middellange termijn en de ermee gepaard gaande risicoanalyse, en vormt een coherent kader voor het analyseren van beleidsproblemen. Het nieuwe kwartaalmodel is één van de vele methodes om projecties op te stellen maar deze heeft als voordeel dat het kan dienen als leidraad voor intern consequent denken. De omvang van het model is zo klein mogelijk gehouden. Dit komt voort uit de visie dat de opbrengsten van het verkrijgen van steeds gedetailleerder inzichten niet opwegen tegen de kosten van het laten toenemen van het aantal vergelijkingen en derhalve de complexiteit van het model.

Bij het beschrijven van het consumenten- en producentengedrag worden de recente tendensen in de economische literatuur gevolgd.

Het model omvat elkaar overlappende generaties van consumenten van wie de sterftekans constant blijft. In die context ligt het rentetarief waartegen de stroom van de toekomstige arbeidsinkomens wordt verdisconteerd boven de markrentre. Dit houdt in dat de effectieve horizon van de gezinnen verkort wordt en dat de aanzienlijke welvaartseffecten eigen aan een model met een oneindige horizon fors verminderd worden, terwijl de invloed van het huidig inkomen versterkt wordt. Als gevolg daarvan gaat de stelling van de Ricardiaanse equivalentie in zijn extreme vorm niet op, aangezien de huidige waarde van toekomstige belastingveranderingen niet volledig overeenkomt met de wijzigingen in de huidige belastingbetalingen.

De bedrijven trachten hun winsten te maximaliseren op arbeids- en productmarkten waarop geen volmaakte concurrentie geldt. De nadruk wordt hierbij gelegd op de prijsbeslissingen van de bedrijven om correct rekening te houden met de cruciale invloed van de internationale concurrentie op een kleine open economie zoals België. Zowel de binnenlandse kosten als de prijzen van buitenlandse concurrenten spelen een rol bij die prijsbeslissingen. Het relatieve gewicht van die twee componenten is afhankelijk van de openheidsgraad van de economie - zoals afgemeten aan het aandeel van de verhandelde goederen - en van de mate waarin binnenlandse en buitenlandse goederen substitueerbaar zijn. Bijgevolg wijken de prijzen voor de binnenlandse markt af van die voor buitenlandse markten. Op een gelijkaardige manier worden de invoerprijzen bepaald door de buitenlandse kosten en de prijzen van de binnenlandse concurrenten. Die "pricing-to-market" hypothese leidt, zelfs in evenwicht, tot flexibele markups en een onvolledige doorsijpeling van de wisselkoersschommelingen in de prijzen.

Zowel de allocatie van de finale vraag als de invoer en uitvoer worden bepaald door relatieve prijzen. De vraag naar binnenlandse goederen is dan gelijk aan de binnenlandse productie die wordt voortgebracht door middel van een technologie met een constante substitutie-elasticiteit (CES), waarbij kapitaal met arbeid wordt gecombineerd d.m.v. een geschatte substitutie-elasticiteit die kleiner is dan één.

Wat de overheidssector betreft, worden de lopende uitgaven onderverdeeld in rentebetalingen op de overheidsschuld en diverse categorieën van primaire uitgaven die exogeen zijn in reële termen. De werkloosheidsuitkeringen zijn de enige conjunctuurgevoelige component. De ontvangsten van de gezamenlijke overheid zijn meer gedetailleerd uitgesplitst, daar zij niet alleen belangrijk zijn voor de overheidsfinanciën, maar ook voor het bepalen van het reële inkomen, de arbeidskosten en de marktprijzen.

Het theoretische kader waarop het model berust zorgt ervoor dat de economie een stabiel groeipad zal volgen, dat wordt bepaald door de groei van het arbeidsaanbod en de technologische vooruitgang die de arbeidsproductiviteit verhoogt.

De schommelingen rond het lange-termijn evenwichtspad resulteren uit vertraagde reacties die een gevolg zijn van kosten verbonden aan het aanpassen van het niveau van variabelen en uit bewegingen die worden veroorzaakt door de veranderingen in de verwachtingen van de economische agenten met betrekking tot toekomstige gebeurtenissen. Een dergelijke expliciete behandeling van verwachtingen en de schatting ervan maken modelsimulaties volgens verschillende verwachtingspatronen mogelijk: ofwel volgens modelconsistente toekomstgerichte verwachtingen ofwel volgens een (op het verleden gebaseerd) adaptatieschema.